

	<i>senaer</i> geb. barones <i>de Villattes</i> uit 's-Gravenhage	f 30.—
13 Nov. 1776	<i>Abraham Boers</i> sec ^s . van <i>Vianen</i>	f 30.—
7 Aug. 1777	Vr ^e . <i>Sara Dorothea Musketier</i> vr. v. d. WelEd. Gestr. Hr. Adr ^s . <i>Boers</i>	f 30.—
8 Dec. 1779	Hed. Welgeb. Jonkvr. <i>Maria Arnoldina</i> Baronesse van <i>Wassenaer</i> uit 's-Gravenhage	f 30.—
20 Sept. 1780	WelEd. geb. Heer <i>Segert Theodor</i> <i>Burman</i> begr. 21	f 30.—
13 Mei 1785	<i>Anna Barandina Hagendoorn</i> Vr. v. d. Hr. Willem Julius Overveld van Amsterdam	f 30.—
7 Maart 1789	de WelEd. Gestr. Heer <i>Adrs. Boers</i> begr. 7	f 30.—
25 Aug. 1794	kind v. d. WelEd. Gest. Hr. Joh. Adr. <i>de With</i> begr. 25	f 30.—
26 Dec. 1800	<i>Margaretha La Soubs</i> vr. v. Mr. F. P. de Bas begr. 27	f 30.—
14 Oct. 1803	dochtertje <i>Anna Cornelia Sophia Adolphine</i> van den Hr. Joh. Adr. <i>de With</i> begr. 15	f 30.—

Overleden 1806—1811.

22 Nov. 1811 *Pieter Jan Marcus* overl. te Leiden 75 j. man van *Ida Agatha Deutz* begraven in Voorshoten 25 Nov.

16 Oct. 1809 *Magdalena Johanna d'Arrest* wed^e. Mr. *Pieter Pietermaat* overl. op Adegeest 74 j. 7 m. laat 3 kinderen na begr. te Voorshoten 21 Oct.

Anna Frederica Barones van *Wassenaer* ongeh. overl. in den Haag begr. Voorshoten 2 Juni 1806.

12 Maart 1810 overleden *Agnes Margaretha de Wolf van Westeroode* wed^e. *Jacob Otten Husly* oud 72 jaar nagelaten 1 kind begr. 16 Maart.

KORTE MEDEDEELINGEN.

Toegewende Wapens.

Reeds vroeg bestond de gewoonte in de heraldiek om uit „courtoisie” de figuren of de stukken van twee naast elkaar geplaatste en tot elkaar in eenige betrekking staande wapens, naar elkaar toe te wenden, ja zelfs ging men zoover, dat in samengestelde wapens de figuren en stukken der deelen naar elkaar toegewend werden. Het rechts (her.) geplaatste wapen of wapendeel komt dan meestal in spiegelbeeld voor ¹⁾. Wanneer dit gebruik is ontstaan, is n. f. onbekend. Toch is het gewenscht dat tijdperk eenigszins te benaderen, aangezien deze gewoonte aanleiding heeft gegeven tot vele misvattingen en herhaaldelijk uit een dusdanig in spiegelbeeld geteekend wapen verkeerde gevolgtrekkingen zijn gemaakt. Dat dit gebruik reeds vroeg ontstaan is, zullen velen ontwaard hebben uit de wapens ter linkerzijde (niet-her.) van plaat II (beschreven in het vorig nummer),

¹⁾ Dat deze courtoisie geheel uit het oog verloren is, toont een niet zeer fraai staal van hedendaagsche heraldiek nl. het wapen van den heer P. F. Veelenturf, sedert 1920 hoogheemraad van Rijnland, zooals het is afgebeeld op de vervolgwapenkaart van dijkgraaf en hoogheemraden: van zilver met een monogram, bestaande uit een cursieven V van zwart, de rechterarm overkruist door een cursieven P van rood, de linker door een cursieven F in spiegelbeeld van rood.

waar niet alleen het wapen naar het midden is toegewend, maar zeer consequent ook het kleinoord aan de ordeketen van het Gulden Vlies. Toch blijkt het gebruik minstens 50 jaar ouder te zijn, althans aan twee akten van 1399 en 1404 in het gemeente-archief van Groningen hangt een zegel, dat het bovengenoemde duidelijk demonstreert. Het ongeschonden zegel (het één in roode, het ander in groene was) is het geheimzegel van „Wicbolt Vrydema, by Gods ghenaden biscop des ghestichtes van Veer”, en vertoont *Maria* ter weerszijden vergezeld van *St. Catherina* en *St. Barbara*, waaronder een bisschop knielt, geflankeerd door twee wapenschildjes, ieder met hetzelfde wapen, waarvan het rechtsche (her.) in spiegelbeeld. Het wapen een schuinbalk beladen met 3 rozen, vergezeld van boven van een zespuntige ster, zal het familiewapen zijn, hoewel het van elders niet bekend is; van zijn ooms *Elteke Wicboldes*, *Wicher Vrydema* en *Mr. Albrecht Vridema* gebruikt slechts de laatste een zegel, echter een neutraal priesterzegel zonder wapenschild. Genoemde *Wigbold*, opgeleid als *Minderbroeder*, werd 23 Januari 1391 bisschop van de *Faröer* ¹⁾, hetgeen hij tot 9 December 1407 bleef. Hij behoorde tot een Groningsch geslacht, dat in het geheele gewest goederen bezat o. a. een kasteel bij *Baffo*. Blijkens den naam stamt de familie af van een zekere vrouwe *Ida*. Niet onmogelijk is zij de *Yda Wycboldi*, die omstreeks 1335 land te *Helpman* bezit, hoewel in 1339 *Duurt* als volwassen zoon van *wijlen Rudolf Vrydemen* voorkomt. Het is dan ook slechts een veronderstelling; vast staat alleen, dat in 1399 men het toewenden der wapens reeds kende. Mocht een der lezers een ouder voorbeeld kennen, dan ware mededeeling gewenscht, om zoodoende tot meerdere zekerheid omtrent den oorsprong van dit gebruik te geraken.

W. G. FEITH.

Wapens in het raadhuis van Oud-Beyerland.

In het in den jare 1622 gebouwde raadhuis van Oud-Beyerland, dat tot in de tweede helft der 19de eeuw ook als logement dienst deed, vindt men op de eerste verdieping in den muur op twee afzonderlijk ingemetselde steenen in cartouchevorm:

I. GHELASTE . TOT . BOUWINGH .
VAN . DIT . RAETHUYS

[hieronder drie wapenschilden met helmen en dekkleeden naast elkander — A. In goud 3 roode 6-spakige wijlen. — B. Gevierendeeld: 1 en 4. in rood twee kookpannen geruit van goud en blauw, boven elkander, uit elke pot aan alle zijden 7 gouden slangenkoppen stekende; 2 en 3. in blauw negen gouden penningen (3. 3. 3.). — C. Een huiskerk bestaande uit een omgewende 4 met een dwarsstreep door de verticale streep en een dwarsstreep aan den voet (alleen aan de her. rechterzijde), beide op gelijke afstanden van de dwarsstreep die de 4 vormt. Tusschen 1ste en 2de dwarsstreep de letters II; tusschen 2de en 3de id. de letters DL; alles van zwart-op-rood].

¹⁾ Het Oork. b. v. Gron. en Dr. II n°s 1027, 1165, 1166 en 1174 geeft als Latijnschen naam *Pherae*, hoewel *Fareyae* meer gebruikelijk was voor deze Far-eilanden.